

Beslutsförslag § 31 Beslutsärende – Överenskommelse
avseende behörighet för Region Stockholm att fatta
beslut om allmän trafikplikt gällande regional tågtrafik
Handläggare: Lina Jurbrant
Infosäk.klass: K1 Öppen

Dnr:227–2023
2024-05-02

§ 31 Beslutsärende – Överenskommelse avseende behörighet för Region Stockholm att fatta beslut om allmän trafikplikt gällande regional tågtrafik

Bilaga 31–01 Förslag till överenskommelse avseende behörighet för
Region Stockholm att fatta beslut om allmän trafikplikt

Styrelsen föreslås besluta

- att** föreslå Region Gävleborg, Region Sörmland, Region Uppsala, Region Västmanland, Region Örebro Län samt Region Östergötland var för sig besluta att ingå överenskommelse om att Region Stockholm får fatta beslut om allmän trafikplikt gällande regional tågtrafik i Stockholm-Mälardalsregionen, i enlighet med bilaga 31–01, tillhörande ärendet.
- att** föreslå att Region Stockholm med stöd av lagen (2010:1065) om kollektivtrafik fastställa allmän trafikplikt för tågtrafik i Stockholm-Mälardalsregionen under förutsättning att nödvändiga överenskommelser ingåtts enligt ovan.
- att** föreslå ägarrådet att godkänna styrelsens beslut.

Ägarrådets förslag

- att** godkänna styrelsens beslut den 2 maj § 31 innebärande att;
 - föreslå Region Gävleborg, Region Sörmland, Region Uppsala, Region Västmanland, Region Örebro Län samt Region Östergötland att var för sig ingå överenskommelse om att Region Stockholm får fatta beslut om allmän trafikplikt gällande regional tågtrafik i Stockholm-Mälardalsregionen, i enlighet med bilaga 07–01 tillhörande ärendet, tillika styrelsens bilaga 31-01, samt
 - föreslå att Region Stockholm med stöd av lagen (2010:1065) om kollektivtrafik fastställa allmän trafikplikt för tågtrafik i Stockholm-Mälardalsregionen under förutsättning att nödvändiga överenskommelser ingåtts enligt ovan.

Behörig kollektivtrafikmyndighets förslag till beslut

att ingå överenskommelse med Region Gävleborg, Region Sörmland, Region Uppsala, Region Västmanland, Region Örebro Län samt Region Östergötland om att Region Stockholm får fatta beslut om allmän trafikplikt gällande regional tågtrafik i Stockholm-Mälardalsregionen i enlighet med bilaga x, tillhörande ärendet.

att godkänna överenskommelsen avseende behörighet för Region Stockholm att fatta beslut om allmän trafikplikt gällande regional tågtrafik.

Region Stockholms förslag till beslut

att med stöd av lagen (2010:1065) om kollektivtrafik fastställa allmän trafikplikt för regional tågtrafik i Stockholm-Mälardalsregionen

Ärendet

Mälardalstrafiks uppdrag är att tillse att medborgarna har en väl fungerande tågtrafik i Stockholm-Mälardalsregionen. Mälardalstrafik har genomfört en offentlig upphandling av uppdraget att utföra regionalstågsverksamhet i Mälardalen. Uppdraget tilldelades den 9 december 2020 med trafikstart den 12 december 2021.

Trafiknämnden i Region Stockholm har efter överenskommelse med Region Sörmland, Region Uppsala, Region Västmanland, Region Örebro Län samt Region Östergötland fastställt allmän trafikplikt för trafiken som idag bedrivs inom ovan uppdrag. Trafik- och samhällsutvecklingsnämnden i Region Uppsala har efter överenskommelse med Region Gävleborg fastställt kompletterande trafikplikt för tåglinjen mellan Region Uppsala och Region Gävleborg.

Som en följd av de utmaningar som förelegat för upphandlat trafikföretag i utförandet av uppdraget har beslutats att innevarande avtal avseende regionalstågstrafik i Stockholm-Mälardalen avslutas i förtid. Mälardalstrafik har med stöd av artikel 5.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70 (nedan Kollektivtrafiksförordningen) ingått ett så kallat nödavtal med ny trafikutövare.

Artikel 5.5 i Kollektivtrafiksförordningen reglerar att en regional kollektivtrafikmyndighet får direkttilldela avtal om allmän trafik (vidta nödåtgärder) vid trafikstörningar eller överhängande risk för sådana störningar. Vidare reglerar bestämmelsen att ett avtal som direkttilldelats med stöd i artikel 5.5 inte får överstiga två år. Under tiden genomförs en konkurrensutsatt upphandling av den regionala tågtrafiken.

Inför ny upphandling med planerad driftstart under 2026 har Mälardalstrafik genomfört initiala samråd med marknaden. Dessa indikerar att potentiella kollektivtrafikföretag inte har något eget kommersiellt intresse av att bedriva den trafik motsvarande omfattningen och kraven avseende samarbetet för Mälartågstrafiken. Däremot kan det eventuellt finnas andra sträckor eller

funktioner där regionernas behov av regional tågtrafik helt eller delvis kan uppfyllas genom att avtal om allmän trafik ingås med kommersiell kollektivtrafik. Detta medför att trafikpliktsbeslut gällande regional tågtrafik i Stockholm-Mälardalsregionen behöver fattas efter fullföljd trafikpliktsutredning. Trafikpliktsbeslutet föreslås omfatta den trafik som beskrivs i Bilaga B Trafikplan Trafikutbud till det samverkansavtal som ingåtts mellan samtliga av Mälardalstrafiks ägarregioner. För linjen Uppsala-Tierp-Gävle sträcker sig trafiken till Gävle inom Gävleborgs region. Beslutet berör således Mälardalstrafiks samtliga sex (6) ägarregioner samt Region Gävleborg för stationerna Furuvik och Gävle.

Enligt Kollektivtrafiklagen får en regional kollektivtrafikmyndighet, efter överenskommelse med en eller flera andra sådana myndigheter, fatta beslut om allmän trafikplikt inom myndigheternas gemensamma område. Ett sådant beslut får endast avse regional kollektivtrafik.

Ett trafikavtal får inte ingås utan att ett nytt beslut om allmän trafikplikt har fattats. För att Mälardalstrafik ska kunna teckna nytt trafikavtal krävs att berörda regionala kollektivtrafikmyndigheter i respektive region, kommit överens om att en av dessa fattar beslut om allmän trafikplikt samt att ett sådant beslut därefter fattas. Förslag till överenskommelse om att Region Stockholm får fatta beslut om allmän trafikplikt gällande regional tågtrafik i Stockholm-Mälardalsregionen bifogas, Bilaga 31-01 tillhörande ärendet.

Beslut om allmän trafikplikt föreslås, på samma sätt som inför föregående upphandling 2020, fattas av Region Stockholm efter överenskommelse med övriga regioner.